

Φilenews

POWERED BY:

Logicom

7:21 Δευτέρα

17 Οκτωβρίου 2022

«Επεράσαμε πολλά... Εν η ελπίδα που μας εκράτησε»

ΑΡΧΙΚΗ • ΚΟΙΝΩΝΙΑ • ΚΟΙΝΩΝΙΑ • «Επεράσαμε πολλά... Εν η ελπίδα που μας εκράτησε»

Τελευταία Ενημέρωση: 17 Οκτωβρίου 2022, 6:40

Νατάσα Χριστοφόρου

Έφτασε στον πρόχειρο καταυλισμό «Η Προσφυγιά», που στήθηκε την περασμένη Δευτέρα στο Δασάκι Άχνας, κρατώντας στο ένα χέρι μια φωτογραφία από τη ζωή της στα τσιατίρκα μετά τον φρικτό ξεριζωμό του 1974 και στο άλλο ένα κεντητό σεντόνι. «Έσκει ιστορία το σεντονούι, γι' αυτό το έφερα», λέει.

Με φόντο το ανατριχιαστικό σκηνικό, που έστησε το κοινοτικό συμβούλιο, που ζωντανεύει οδυνηρές μνήμες της προσφυγιάς, η Γιαννούλα Μούζουρου, κάτοικος πλέον στο Δασάκι Άχνας, αρχίζει να διηγείται τη συγκλονιστική ιστορία της. Μπορεί τα 48 χρόνια που πέρασαν, να ξεθώριασαν τις μνήμες των περισσότερων. Ο ιερός για τους πρόσφυγες, χώρος όπου κατοικεί, ωστόσο, καθώς και η θέα του σπιτιού της στην κατεχόμενη Άχνα, κρατά τις δικές της ανεξίτηλες.

«Το σπίτι μου βλέπω το. Εν πας τον δρόμο. Επεράσαν 50 χρόνια τζαι βλέπω το τζιαμέ να χάνεται. Συνεχίζουμε να έχουμε τον ίδιο θυμό. Λαλεις "ίντα που επεράσαμε τζαι ακόμα είμαστε στον ίδιο παρονομαστή". Μπορεί να κτίσαμε νέο σπίτι, αλλά ξέρεις; Εν νεν το ίδιο. Όταν έρθει πόλεμος στη ζωή σου, εν μπορείς να τη συνεχίσεις όπως πριν».

Ήταν 28 Αυγούστου του 1974. Η 22χρονη τότε Γιαννούλα, βρισκόταν στο σπίτι της μητέρας της στην Άχνα μαζί με τον τρίχρονο γιο της και άλλους 30 πρόσφυγες που φιλοξενούσαν.

«Ήταν μεσημέρι, εμαιρεύκαμε για να φάμε. Ξαφνικά, άρχισαν κάποιοι να φωνάζουν "ήρταν οι Τούρκοι στην Άχνα, φύετε, φύετε...". Ήταν ένας πανζουρλισμός. Ο κόσμος άρχισε να φεύκει, άλλοι με τα αυτοκίνητα, άλλοι περπατητοί. Ο παπάς μου είχε τρία λεωφορεία τζιαι είπε μας να τα φύουμε. Πάνω στον πανικό, έπιασα ένα λεωφορείο τζιαι έφυα, αλλά εξέχασα τον γιο μου που κοιμάτουν. Μόλις πιάσαμε τον κύριο δρόμο, εθυμήθηκα το μωρό. Εξεκίνησα τρέχοντας τζιαι πήαινα πίσω. Ελέαν μου όλοι, "στράφου πίσω, έρκουνται οι Τούρκοι". Εγώ εν άκουα τίποτε, επήα τζιαι ήβρα τον να κοιμάται. Ήταν σκεπασμένος με το σεντόνι που έφερα, το οποίο μετά εκέντησα. Μετά που τούτο, εν εκέντησα ποτέ ξανά στη ζωή μου. Έβαλα το μωρό στην πλάτη, έπιασα τζιαι το σεντονούι τζιαι εκαταφέραμε να έρθουμε στο Δασάκι».

Η οικογένειά της μαζί με τους υπόλοιπους πρόσφυγες που φιλοξενούσε, περίπου 50 άτομα, κοιμόνταν για μήνες άλλοι στα λεωφορεία και άλλοι κάτω από τα δέντρα.

«Δυσκολευτήκαμε πολλά. Η μάνα μου επειδή ήταν στον αγώνα της ΕΟΚΑ, εν ήθελε να πιάσουμε φαΐ που τους Εγγλέζους. Κάποιοι εκρατούσαν λίγα λεφτά τζιαι αγοράζαμε μακαρόνια τζιαι ρύζι. Τα Χριστούγεννα, εδώσαν μας τσιατίρκα να μηνίσκουμε. Εμάς εδώσαν μας ένα μικρό. Εμείναμεν στα τσιατίρκα δύο χρόνια.

Επεράσαμεν βαρετούς χειμώνες, έβρεχε πάρα πολλά. Πολλές φορές εσηκωνούμαστε μες τη νύκτα τζιαι τα παπούτσια μας επλέαν μες το νερό. Εφύσαν ο αέρας τζιαι έπαιρνε το τσιατίρι, μιαν ποτζεί τζιαι μιαν ποδά.

Βλέπεις τα ρούχα στη φωτογραφία; Είμαστε καλοντυμένοι επειδή επιάσαμε τα που την μέριμνα τζιαι εφύλαξά τα για τα Χριστούγεννα. Εκείνα τα Χριστούγεννα, ήθελα να κάμω κάτι για το μωρό μου, όπως του έκαμνα στην Άχνα. Έπιασα μιαν κάσια, έκοψα ένα κλαδί που τον πεύκο τζιαι έβαλα το σ' ένα μαστραππά. Μετά έβαλα χαρτούθκια τζιαι εστόλισά το. Όταν ήρταν οι κοπέλες που τον Ερυθρό Σταυρό για να δώσουν δώρα στα μωρά, εκλαίαν που το είδαν.

Επεράσαμε πολλά στα τσιατίρκα... Εν η ελπίδα που μας εκράτησε... Ελέαμεν ότι είμαστε προσωρινά τζιαι ότι εν πάμε πίσω στο σπίτι μας στην Άχνα. Μετά αποφασίσαμε να κάμουμε σπίτι στο Δασάκι. Ξέρεις γιατί; Για να είμαστεν κοντά τζιαι να πάμε πίσω πρώτοι, βουρητοί στην Άχνα».

Έτσι πέρασαν 48 χρόνια. Η ίδια και ο σύζυγός της έκαναν πάρα πολλές δουλειές για να μεγαλώσουν τον γιο και την κόρη που απέκτησαν στην προσφυγιά. Τώρα η κ. Γιαννούλα μιλά συνέχεια για την Άχνα, τα τσιατίρκα και τη ζωή στην προσφυγιά, στα τρία της εγγόνια για να μην ξεχάσουν ποτέ την ιστορία της οικογένειάς τους.

«Περιμέναμε να στείλει φαΐ στα μωρά... ο Θεός»

Ανάμεσα στους περίπου 70 χιλιάδες πρόσφυγες, που βρήκαν καταφύγιο στο Δάσος Άχνας, ήταν και ο Δημήτρης Αντωνίου, από τη Μακράσuka. Ο ίδιος ήταν στρατιώτης, ωστόσο όταν έφτασαν τα τανκς έξω από το χωριό, αναγκάστηκαν να φύγουν. Η γυναίκα του γέννησε το πέμπτο τους παιδί στις 29 Ιουλίου και την επόμενη μέρα έφυγαν.

«Εμηνίσκαμε κάτω που τες τερατσιές στην Ξυλοτύμπου με το νεογέννητο. Εμείναμεν 20 μέρες τζιαι μετά ήρταμε δαμαί στο Δασάκι. Εππέφταμε χαμαί, κάτω που τα δέντρα. Για να φάμε επηαίναμε να έβρουμε κανένα χόρτο ή καμιά πατάτα που τα χωράφια. Μετά εφέραν τα τσιατίρκα. Εμείναμε μέσα πάνω που δύο χρόνια. Ήταν πάρα πολλά δύσκολα τα πράματα. Να έσεις πέντε μωρά τζιαι να περιμένεις να τους στείλει φαί... ο Θεός.

Συγκινούμαστε που βλέπουμε τα τσιατίρκα που εστήσαν τωρά δαμαί. Θυμούμαστεν τι επεράσαμεν... Το χειμώνα ήταν γεμάτο νερό πουκάτω. Θυμούμαι ότι ο μιτής μου ήταν συνέχεια άρρωστος τζιαι ήταν συνέχεια στο νοσοκομείο.

Η γυναίκα μου επέρασε πάρα πολλά δύσκολα. Εδούλευκε στες πατάτες τζιαι τον γιο μας εκράταν τον στην πλάτη σαν τις εμάζευκε. Μερικές φορές σκέφτουμαι πώς τζιαι εκαταφέραμεν τα...».

Η οικογένεια του κ. Δημήτρη, παρέμεινε στο Δασάκι Άχνας. Έκτισαν σπίτι στον χώρο όπου ήταν το αντίσκηνο που διέμεναν. «Ήθελα εγώ να μείνουμε στο Δασάκι, επειδή εν κοντά η Μακράσσυκα, για να στραφούμε πίσω γλήγορα. Ενομίζαμε πως θα φύουν οι Τούρκοι τζαι θα πάμε πίσω. Ακόμα να φύουν, όμως...».

Το «2ο Συναπάντημα Προσφύγων»

Εμπνευστής της ιδέας για το «Συναπάντημα Προσφύγων» και τη δημιουργία καταυλισμού, που στήθηκε για δεύτερη φορά, είναι ο κοινοτάρχης Δάσους Άχνας, Νίκος Βάσιλας.

«Ήμουν 12 χρονών όταν ήρθαμε πρόσφυγες. Ο πατέρας μου είχε χωράφια σε αυτή την περιοχή και ό,τι υπήρχε στο περβόλι, το μοιράστηκε στους πρόσφυγες. Μια μικρή αποθήκη χρησιμοποιήθηκε για να κοιμούνται στο πάτωμα 100 μωρά.

Θυμούμαι τον κόσμο που εκλιπαρούσε για μια τσάντα πατάτες. Όταν εκλέγηκα, σκέφτηκα πως κάποιος πρέπει να μεταφέρει στις νέες γενιές, τι έγινε στο Δασάκι εκείνη την περίοδο. Το 2019, παρά το μεγάλο κόστος,

στήσαμε τον καταυλισμό και κάναμε πολλά πράγματα ακριβώς όπως ήταν τότε. Τότε φοβόμαστε μήπως αποτύχει το εγχείρημα, αλλά είχε ζήτηση από σχολεία και παρατάθηκε. Φέτος, πάλι έχει μεγάλη ζήτηση από σχολεία και θα κρατήσουμε τον καταυλισμό για ακόμα τρεις ημέρες, μέχρι τις 26 Οκτωβρίου».

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ

Να γίνει μόνιμο θεματικό πάρκο

Η αναπαράσταση του καταυλισμού των προσφύγων, αποτελεί μία από τις πιο συγκλονιστικές εκδηλώσεις μνήμης των τελευταίων χρόνων. Λειτουργεί χάρη στην προσφορά εθελοντών, οι οποίοι αναλαμβάνουν και τις ξεναγήσεις. Στους μαθητές προσφέρεται ριζόγαλο έξω από μια σκηνή-σχολείο, όπως ακριβώς γινόταν τότε.

«Οι αντιδράσεις των μωρών είναι απίστευτες και οι εκπαιδευτικοί λεν μας ευχαριστώ γι' αυτό που κάναμε», λέει ο κ. Βάσιλας, καλώντας το κράτος να δημιουργήσει ένα μόνιμο θεματικό πάρκο στην περιοχή. «Θέλουμε να έρθουν άτομα από το Υπουργείο Παιδείας, σε ώρα που έρχονται σχολεία, διότι είναι άλλο να ακούς και άλλο να βλέπεις τι γίνεται. Πρέπει να συνεργαστούμε να γίνει μόνιμα ένα θεματικό πάρκο, διότι το θέμα εισβολή και προσφυγιά, δεν

πρέπει να ξεχαστεί ποτέ. Μόνο έτσι θα γλυτώσουμε από τον βάρβαρο γείτονα που έχουμε».

TAGS:

[Πόλεμος](#)